

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σχολείο: 4ο Γυμνάσιο Ηλιούπολης

Ημερομηνία: 19-1-2016

Τάξη: Α'

Διδακτική ώρα: 2η

Δημιουργός: Γεωργία Κατσαγάνη

Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων

Διάρκεια μαθήματος: 45'

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

Ομήρου, *Ὀδύσεια* 7η ενότητα ραψ. ε, στίχοι 1-165 (η διδασκαλία αφορά τους στίχους 50-107)

I. Σκοπός

Να συνειδητοποιήσουν τη σπουδαιότητα της ενότητας στην εξέλιξη του μύθου/ιστορίας.

II. Διδακτικοί Στόχοι

1. Να εντοπίσουν λέξεις του κειμένου που απηχούν τα συναισθήματα της Καλυψώς και του Οδυσσέα
2. Να κατανοήσουν την ποιητική τεχνική του Ομήρου
3. Να αναγνωρίσουν τυπικές ομηρικές σκηνές.

III. Μέθοδος: Εμπλουτισμένη διδασκαλία με εμπλοκή Τ.Π.Ε. (πολυμέσα), στη βάση ολιστικής / κειμενοκεντρικής προσέγγισης, διερεύνησης και αξιοποίησης της προϋπάρχουσας γνώσης.

IV. Διδακτική επεξεργασία:

1. **Αφόρμηση:** προβολή μικρού μέρους της ταινίας *The Odyssey*.
2. **Ανάγνωση του κειμένου από τη διδάσκουσα,** με έμφαση στα παραγλωσσικά στοιχεία.
3. **Στάδια Διδακτικής επεξεργασίας:**

A. Οι μαθητές καθοδηγούνται:

- Στη διατύπωση της ιδιαιτερότητας του περιεχομένου (Η μοναδική περίπτωση στο έπος «φιλοξενίας θεού από θεό», με γήινους όρους).
- Στον εντοπισμό των επιμέρους σκηνών και στην ισχυρή λεκτική (αριθμός στίχων) και νοηματική (ψυχική κατάσταση των προσώπων) αντίθεση μεταξύ των στίχων 92-95 (περισυλλογή

Οδυσσέα) και των υπολοίπων (κλίμα της φιλοξενίας του Ερμή από την Καλυψώ).

- Στην αξιολόγηση της λειτουργίας της μιας από τις τρεις σκηνές (στίχ. 92-95), ως μέσου οικονομίας του έργου.
- Στην επισημάνση:
 - ✓ των στίχων 82-84, ως κομβικού σημείου της ενότητας, αλλά και ως σημείου καθοριστικού για την ερμηνεία της στάσης του Οδυσσέα
 - ✓ Της φράσης «απόμακρο νησί» και του συμβολισμού της, από πλευράς ποιητικής πραγματικότητας.

B. Οι μαθητές καλούνται, στη συνέχεια, να αξιοποιήσουν και εμπλουτίσουν την προγενέστερη γνώση τους σχετικά με:

- την περιγραφή της προετοιμασίας και της αναχώρησης του Ερμή και να τη συγκρίνουν με αυτή της Αθηνάς στη ραψωδία α στίχοι 109-115
- το “οδοιπορικό” του Ερμή
- την τυπική σκηνή της φιλοξενίας.

4. Αξιολόγηση

Διαμορφωτική, μέσα από τη διαδικασία επιβεβαίωσης από τους μαθητές τυπικών χαρακτηριστικών του ομηρικού κειμένου.

Τελική: Εργασία-δραστηριότητα:

Οδύσσεια, δ 608-616 (μετάφραση Ζ. Σιδέρη)

(Ο Τηλέμαχος, ενώ ετοιμάζεται να αναχωρήσει από τη Λακεδαίμονα, απευθύνεται στον Μενέλαο, ο οποίος επιθυμεί να του χαρίσει το δώρο της φιλοξενίας.)

Από τους στίχους ακολουθούν (στίχοι 613-616 της ραψωδίας δ), σχηματίζουμε μια ιδέα για το φυσικό περιβάλλον της Ιθάκης. Αφού συγκρίνετε το περιβάλλον αυτό με το περιβάλλον της Ωγυγίας (στίχοι 72-82) της ε ραψωδίας, γράψτε την άποψή σας, γιατί ο Οδυσσέας προτιμά να γυρίσει στην Ιθάκη;

Κι ό,τι μου δώκεις, να φυλάγεται θα το 'θελα στο σπίτι.

Μαζί μου στην Ιθάκη αλόγατα δεν παίρνω• θα τ' αφήσω

στον ίδιο εσένα να τα χαίρεσαι. τι εσύ εδώ πέρα ορίζεις

610

διάπλατο κάμπο, όπου και κύπερη φυτρώνει και τριφύλλι

και βίκο κι άσπρο αδερφοκλώνιαστο κριθάρι και σιτάρι.

Ρούγες φαρδιές εμείς δεν έχουμε μηδέ λιβάδια, μόνο

γιδοβοσκές, μα κι οι αλογότοποι τέτοια ομορφιά δεν έχουν.

Κανένα απ' τα νησιά της θάλασσας δεν είναι με λιβάδια,

615

κι ουδέ μπορούν να θρέφουν άλογα — κι η Ιθάκη πάνω απ' όλα.»

IV. Βιβλιογραφία

Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, τ. Α', Υ.Π.Ε.Π.Θ. (Π. Ι.) Αθήνα 2002

Ιγνατιάδης, Γ. Μ. – Κακουλίδης, Λ. – Κωνσταντινίδης, Δ. – Μαυραγάνη, Μ., *Ομήρου Οδύσσεια* (μτφρ. Ζ. Σιδέρης), σχεδιασμός της διδασκαλίας και ερμηνευτική προσέγγιση, Θεσσαλονίκη (Κώδικας) 1992

Κομνηνού-Κακριδή Ό., *Σχέδιο και τεχνική της Οδύσσειας*, Αθήνα (Εστία) 1984

Σαμαρά Μ. – Τοπούζης, Κ., *Αρχαία Ελληνικά: Ομηρικά Έπη Οδύσσεια*, Βιβλίο εκπαιδευτικού ΙΤΥΕ 2012

Schadewaldt, W., *Von Homers Welt und Werk*, Stuttgart 1965⁴, μτφρ. Κακριδής, Φ., *Από τον κόσμο και το έργο του Ομήρου*, τ. Β' Αθήνα 1985²

Τσάφος Β., *Η διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και γλώσσας. Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο*, Αθήνα 2004

Φουντοπούλου Μ., *Αρχές μάθησης και καλλιέργεια της κριτικής σκέψης: εφαρμογή στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών*, Αθήνα 2006